
Публикуван на: 16-08-2008

Източник: [Портал Европа](#)

Портал ЕВРОПА представя статия от последния брой на седмичника "Кеш", написан от директора на Европейския институт Юлиана Николова.

След всеки доклад на Европейската комисия идва сезонът на отговорния удар на българската администрация (под администрация разбирам, както и в Докладите на ЕК, не само служителите, но и тяхното ръководство). Този сезон ударът е под формата на различни „екшън“ планове. Докладите това лято бяха два, та и „екшънът“ е повече. И не само поради бройката на докладите, а най-вече поради разгромяващите констатации в тях.

„Екшънът“, в които всички участваме, поне засега не дава надежда, че е от типа на старите филми за дивия запад, в чиито край добрите (правителството) побеждават лошите (Европейската комисия, световната конспирация), или от онези филми с щастлив край, в които лошият герой се жени за добрата героиня и двете фамилии са щастливи. Ответният удар към днешна дата се състои от приети, но непубликувани (или поне неоткриваеми) неотложни мерки и действия на правителството, допълващи Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода август – декември 2008 г, публикуван график за изпълнение на тези мерки, както и приет План за изпълнение на мерките, свързани с управлението на средствата от ЕС в отговор на доклада на Европейската комисия за напредъка на България, съпроводен с 29 (поне последният е с такъв брой) приложения. Броят на авторите и стиловете на документите е дори повече от броя на приложенията.

Непосилна задача е да се следи за изпълнението на всички мерки, заложили в тези документи, да се съгласуват те помежду си и да постигнат значим общ ефект, способен да сломи европейското недоверие.

Не много отдавна дирекция „Връзки с обществеността и протокол“ на Министерството на държавната администрация и административната реформа разпрати до служителите в държавната администрация „Практическа инструкция за оформяне на документи в администрацията“. Полезното четиво инструктира държавните служители как да разполагат върху листа всички елементи на документите, които изработват; как да оформят текстовете и какъв шрифт да използват. Тук инструктиращите малко са се изложили с употребата на чужди думи, изписани с кирилица, но да му мислят служителите, които използват текстообработващи програми, преведени на български език. Следват инструкции за най-често допусканите правописни

грешки и т.н. Споменавам това четиво не само защото инструкцията не е приложена при разписване на последните планове, графици и „екшъни“;

Като съпоставим купчината планове, графици и „екшъни“ с инструкциите на министерството, се набива на очи, че нещо липсва. Липсва в плановете и графиците, не е споменато и в инструкцията. Липсват указания за синтаксиса и изреченията. Наистина изпитите за прием в гимназиите показваха, че изречението, дори простото, е трудна за изучаване и прилагане материя.

По тази причина за държавната администрация и още повече за нейните ръководители е необходимо да разполага с прости и ясни указания как да съставя изречения, особено в документи със стратегически, планов или отчетно-оправдателен характер, какъвто имат „екшъните“;

В Уикипедия пише:

Синтаксисът е един от двата дяла на граматиката (заедно с морфологията). Като наука за строежа на свързаната реч, изучава законите, по които думите се свързват в синтагми, словосъчетания и изречения, както и функционирането на съчетаните части на речта.

Изречението са думи, свързани по смисъл. Изречението е основна структурна единица на текста. Изречението се отличава с граматическа форма, с логическо или емоционално съдържание и може да изразява мисли, чувства и **волеви подбуди**. Към него има отношение не само езикознанието, но и психологията и логиката. Науката синтаксис се занимава с изследването на закономерностите по които, думите са подредени смислено в изречения. Основните елементи в едно изречение, разглеждано от синтаксиса са подлог, сказуемо, допълнение, определение и обстоятелствено пояснение.

Обърнете внимание на това какво изразява изречението покрай всичко останало: **волеви подбуди**.

Общият извод и от двата юлски доклада на Европейската комисия - за средствата от ЕС и за напредъка по правосъдие и борба с корупцията и организираната престъпност, е липсата на ясно дефинирана и изразена политическа воля за справяне с проблемите, за изчистване на администрацията (тук отново обръщам внимание, че става въпрос и за политическите ръководства на държавните служби). От многото изречения в „екшъните“ функцията на изречението да изразява волевите подбуди не е изпълнена. А за някои изречения се питаме даже дали изразяват мисли? Едва ли са виновни изреченията.

Но да се върнем на инструкциите. Те не трябва да са много сложни. Могат да се изразят в две изречения:

Всяко изречение от план за действие трябва да съдържа подлог, сказуемо, допълнение, определение и обстоятелствено пояснение. Абсолютно задължителните елементи са подлогът, сказуемото и обстоятелственото пояснение за време.

Може да се допълни и забрана за използване на страдателен залог. Но това е изискване с повишена трудност и засега да останем с първите две.

Какво означават тези правила: трябва да има подлог - т.е. трябва да е ясно кой извършва действието. При това този някой трябва да е съвсем конкретен. Изречения от вида „Българските власти ще приключат проверката в определените срокове“ не вършат работа. Тези власти трябва да има институционални и собствени имена. Голяма радост предизвика у мен първото приложение към Плана за изпълнение на мерките, свързани с управлението на средствата от ЕС, защото в него има имена. Но бързо се върнах на земята. Там пише кой отговаря, но не пише какво прави отговарящият; няма го сказуемото или по плановишки казано „екшънът“.

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□Ю. Николова

□□□□ □□□□□□□□Наред с подлозите в „екшън“ плановете най-дефицитната част на изречението е обстоятелственото пояснение за време, както и допълнението, пряко или непряко, което би обяснило с какви средства ще се извърши действието. Защото, отвъд инструкциите за администрацията, за всички нас трябва да е пределно ясно, че всичко това си има цена. Извън цената на спрените суми от ЕС, «екшън» плановете ще трябва да ги платим с моите и вашите пари. Но тъй като се обърквам от произношението, силно зависещо от географския произход на говорещия, а и от вида „йекшън“, който се очаква след всеки план, предпочитам занапред да се придържам към по-прости думи като план за действие.

Материала на г-жа Николова, както и останалите публикации от новия брой, можете да намерите в "Кеш", който вече е на вестникарския пазар.

» **Още по темата от Портал ЕВРОПА - [Планът за действие](#)**

» **Още по темата от Портал ЕВРОПА - [Докладната](#)**